

Poštalna
pavšalirana.Uredništvo
in
upravnništvo
lista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

AVTONOMIST

Izhaja vsako soboto

Celoletna na-
ročnina 37 50 D
mesečna 3 50 „
Posamezne
številke se ra-
čunijo po 75 p.
Inserati
se računajo:
pol str. 350 D,
manjši soraz-
merno. — Pri
malih oglasih
beseda 25 p.

Mi, naš boj in naše politične stranke.

V 35. številki hrvaškega „Slobodnega Doma“ je pisal g. dr. Novačan o slovenskih političnih razmerah in je ob tej priliki priporočil, da je naš list privesek „Slov. Ljudske Stranke“. Isto pesem radi pojo pri nas doma „Slovenski Narod“, „Kmetijski List“, „Jutro“, „Učiteljski Tovariš“ in drugi takozvani „svobodomiselnih“ listi. Mi smo že ponovno precizirali svoje stališče do obstoječih političnih strank in smo že ponovno povedali na vsa usta, da je „Avtonomist“ povsem neodvisno politično glasilo. Povedali in javno smo razglasili, da je „Avtonomist“ glasilo „Združenja slovenskih avtonomistov“. Javno smo tudi razglasili imena načelstva te naše neodvisne politične organizacije. Kljub temu se ponavljajo vedno zopet in zopet trditve kot je ona v „Slobodnem Domu“. V sled tega smo primorani reči, da so te trditve laži iz namenov — kakršnihkoli že.

Mi vemo, da avtonomija še ni vse, da tudi enkrat priborjena, ne more ustvariti na zemlji raja za naše delovno ljudstvo. Mi se čisto dobro zavedamo, da so v urejenih razmerah in normalnejših časih kot so današnji, še raznejši in načelnejši socialni in gospodarski problemi našega slovenskega kmetско-delavskega ljudstva. To smo tudi vedno naglašali. Toda v sedanjih zmešanih državah, gospodarskih in socialnih razmerah, je zahteva po avtonomiji naše zemlje v tej državi najvažnejša gospodarska in socialna zahteva ljudstva. Zakaj če izrečemo geslo zakonodajne avtonomije ne pomeni to le federalizacijsko državno-pravno obliko, ampak tudi suvereno samoupravo ljudstva v pokrajini, v okraju, v občini itd., nadalje pravico posameznih produktivnih stanov, n. pr. kmetov, delavcev, obrtnikov, trgovcev itd., da sami po svoji volji in interesih, povsem avtonomno odločujejo tudi o svojih stanovskih zadevah in vprašanjih. V načelu avtonomije je zapopaden ves družabno-socialni upravni problem modernega socializma! Ta problem je v vsaki deželi in državi drugačen, ker se mora tesno naslanjati na gospodarske, socialne, politične in kulturne razmere, kakršne rodi realno življenje prebivalstva. Tak avtonomističen problem rešuje n. pr. na Angleškem industrijski celoviti socializem. Njegovi recepti pa za naše razmere, v katerih imamo prilično le malo velike industrije, in v katerih večina prebivalstva živi predvsem od poljedelstva in živinoreje, niso prikladni in vporabljeni. Mi Slovenci moramo najti lek za naše gospodarske, socialne in kulturne potrebe sami. Ne moremo biti imperialisti v zmotni misli, da bomo mogli direktno pomaga-

ti še drugim, ampak smo lahko zadovoljni, če bi mogli pomagati samim sebi. Ravnotako pa se moramo zavedati, da tudi drugi nam ne morejo pomagati, pa naj bi bili ti „drugi“ še takšni dobri bratje. Danes pa se moramo zaradi nesrečnih političnih razmer v naši državi boriti za najprimitivnejšo pravico: za to, da si sploh smemo pomagati, boriti se moramo za priznanje avtonomije ne le naše domačije, ampak tudi v vseh panogah našega gospodarskega, socialnega in kulturnega življenja.

Mi toraj nismo privesek nikogar. Za avtonomijo smo se mi dosledno borili takoj spočetka, ko Jugoslavije še niti bilo ni, ampak se je v mukah in trpljenju svetovne vojne šele porajala. Natančno se spominjamo, kako je bilo na skrivnih sestankih tedanjih opozicionalcev med vojno, kadar se je govorilo o notranji ureditvi bodoče države Srbije, Hrvatov in Slovencev. Že tedaj sta se pojavila med nami dve načeli: centralistično in avtonomistično, med katerima ni nikoli prišlo do sporazuma. Na primer v Ljubljani je bil g. dr. Kramer in njegov krog vedno za dosledni centralizem, mi pa smo zastopali načelo avtonomije. V Zagrebu n. pr. je bil sedanjí pokrajinski namestnik Juraj Demetrovič in njegov krog okoli „Hrvatske Njive“ že med vojno za strogi centralizem, mi pa za avtonomijo pokrajini in tudi vse ljudske samouprave. Celonočne debate niso v tem pogledu rodile nobenega sporazuma in v tem vprašanju smo prišli nekdin v novo državo. Ob prevratu in preobratu ter pozneje, smo mi dosledno ostali na svojem načelnem stališču, kar o drugih ne moremo trditi.

Pri nas ste danes dve politični stranki, ki ste za avtonomijo: Slovenska Ljudska Stranka in v najnovšem času Narodni socialisti. Mirno lahko rečemo, da mi nismo prišli za njima, da torej nismo nikak privesek ene ali druge. Nasprotno lahko bi trdili, da smo bili pri razjasnitvi našega ustavnega vprašanja prvi in toraj celo njihovi predhodniki. Odločno žal nam je, da nismo mogli doseči enakega preokreta tudi v socialno-demokratični stranki, da si pozitivno vemo, da je precejšnji del razredno organiziranega delavstva vsaj v tej točki že naših misli. Tako je zapisala n. pr. zadnja številka „Zarje“ (socialističen list) sledeče resnične besede:

„Ako se ozremo v minulo leto, si moramo sramu zakriti lice in se vprašati, kaj smo delali to leto. Izgubili smo osemurni delavnik, izgubili smo vpliv na socialno-zavarovalne zavode, izkva-

tili so volilno pravico v občine, izgubili so rudarji pokrajinski sklad, pokojniški zavod in vse, vse, kar smo imeli. Spominjamo se na boje v prejšnjih letih, boje za volilno pravico, boje za pravice strokovnih organizacij, boje za socialno zavarovanje. In v naši državi smo nekaj tega imeli, kar nam je pa buržuazija ali odpravila ali pa iztrgala iz rok, dasi so to institucije, ki gredo delavstvu ali po naravnem, deloma pa tudi po mednarodnem pravu.“

Polagoma toraj pronica naša misel tudi med socialistično delavstvo — kljub centralistično orijentiranim voditeljem in njihovim poslancem.

Mi nismo ustanovili nobene politične stranke. Ni nam šlo za lestvo, po kateri bi posamezniki plezali do časti, ampak nam je šlo za načelo, za katerega smo se vsaj doslej nesebično bojevali. Ali smo pa tudi kaj dosegli? Prepričani smo, da je preokret velike večine našega ljudstva vsaj delno tudi naša nesporna zasluga. To nam potrjujejo tudi naše žrtve. Sedanji nasilni sistem, ki očitno ne trpi pravice do svobodne kritike in lastnega mišljenja, je začel ubijati posameznike iz kroga naših političnih prijateljev. Tega so vrgli na cesto, onega so materijelno ubili, tretjega zopet razkričali po svojih listih za državnega izdajalca, četrtega pa so pomazali z blatom itd. Naše glasilo so razkričali kot podkupljeno, vedoma so lagali in trosili med prebivalstvo očitno neresnične vesti o posameznikih. Vse to pa nas ne moti, da ne bi šli po poti, ki vodi do našega cilja. Razumemo

ljudi, ki jim je politično koritarstvo menda prirojeno, da našega početja nikakor ne morejo doumeti. Prepričani pa smo tudi, da je med našim ljudstvom še dovolj ljudi, ki tudi to razumejo. Temu dokaz so številni naši prijatelji.

Zavedamo se, da smo tudi mi s svoje strani doprinesli nekaj k zagrebškemu kongresu javnih delavcev, k udeleževanju slovenskih kulturnih delavcev v našem javnem življenju od njihove znamenite deklaracije v februarju v l. 1921. dalje, k novi, še vedno se vršči kulturni in politični preorientaciji organiziranih naših političnih strank ter k zopetni obnovitvi političnih in kulturnih stikov do bratskega hrvaškega ljudstva. Vse to so vidna znamenja tudi našega dela, hotenja in cilja.

Nismo proti državi. Saj smo bili njeni pristaši, ko je mnog današnji „jugosloven“ bil še aktiven kronik nemškega imperijalizma ali pa vsaj njegov udani služabnik. Hočemo le, da se prizna tudi slovenskemu narodu enakovredna pravica v državi Srbije, Hrvatov in Slovencev; da dobi v tej državi tudi slovensko ljudstvo svoj svobodni dom in edino le ono tudi ključ do tega svojega doma. Trenotno je to najvažnejše, kajti šele za likvidacijo ustavnega spora, se bo možno lotiti z resničnim uspehom tistih naših gospodarskih in socialnih problemov, na katerih rešitev ljudstvo že tako težko in tako dolgo čaka.

Zato je „Avtonomist“ in naš neodvisen huj potreben! Kdor je z nami, naj se nam tudi pridruži, odkrito in brez strahu!

POLITIČNI PREGLED.

A. Domača politika.

Zborovanje v Zagrebu, kjer so odlični veljaki glasno obsodili sedanji režim, resno ogroža moč centralistične demokratične stranke. Sicer se trudijo nekateri demokratiški poslanci z vsemi silami, da bi zopet „zedinili“ one demokrate, ki so se udeležili zborovanja v Zagrebu proti volji stranke, s tistimi, ki so bili proti kongresu in verjetno je, da se jim bo to tudi za nekaj časa posrečilo. Dolgo pa ta krparija ne bo držala, ker so nasprotstva prehuda in takrat lahko računamo na velike spremembe v državnem vodstvu.

V radikalni stranki se tudi že kažejo prve razpoke. Vzrok je isti, kakor pri demokratih: en del je brezpogojno za centralizem, drugi del pa je popustljivejši in bi se sprijaznil tudi z mislijo na revizijo ustave. Vedno bolj se ločujejo duhovi na dve strani: Ali za centralizem — ali za avtonomijo. Mi ne dvomimo

niti najmanj, da bo zmagalo končno le načelo zakonodajne avtonomije.

Proti draginji. Da odvrne vlada javno pozornost od drugih zadev, ki jo prete vreči z oblasti, se je z veliko vneto vrgla na pobijanje draginje. Zgodilo se seveda ne bo nič, ker s takimi recepti, kakor naša vlada „ubija draginjo“, se ne da nič doseči. Dokler denar ni več vreden kot je, ne bo življenje nič cenejše. Kjer je bolan cel organizem, stiskanje mozolcev nič ne pomaga.

Parlament se bo sestal v prvi polovici oktobra t. l. Srečen je, kdor verjame, da bo kaj napravil. Naš parlament je najlepši dokaz, da gre tudi brez parlamenta — navzdol.

B. Vnanja politika.

Kralj in kraljica sta še vedno v inozemstvu. S Češkega je odpotoval kralj v Pariz in v London, toda ne v svojo zabavo, ampak iz političnih ozirov. Zelo zanimivo pri tem potovanju je, da kralja

LISTEK.

Jugoslovenski minister.*

Beseda »minister« pomeni tiste, ki služi ali po srbsko »zaradi«. Če bi so trdili med vojno, da pomeni ministranta, kar pa je jezikoslovno napačno. S pomenom besede je podan torej obenem tudi namen poklica.

Drugo vprašanje je: kdo lahko postane v Jugoslaviji minister? Odgovor je v naši demokratični in demokratični državi lahek: kakor je rekel menda Napoleon, da nosi v nje-

*) Da ne bo pomote, pripomnimo, da »jugoslovenski« ne pomeni »dolenjski«, ker Dolenjska še nima ministrov, ampak »jugslovenski« je po novem to, kar je bilo poprej »jugoslovansko«, kakor ne pomeni več »novinar« krompirjevca ampak časnikarja.

govi vojski vsak prostak v tornistru maršalsko palico, tako ima pri nas vsak v žepu ministrski dekret (še ne podpisan, se razume). Pristaviti bi bilo kvečjemu še mogoče, da mora biti dotičnik demokrat, radikal, ali pa vsaj SKS.

Kaj dela minister? To je jako različno. Najprej dobiva plačo, dnevnice in drugo. (Glej prvi odstavek!) Potem piše v pisarni in hodi sedet v parlament. Ob bolj svečanih prilikah tudi čestita opoziciji na njeni kritiki. Vozit se k različnim prireditvam in otvoritvam, kakor je bil n. pr. most pri Veržeju. Glavno njegovo opravilo pa je, da tvori takozvani kabinet, da je državotvoren element in zlasti, da dela ministrske krize.

Ministrske krize so najvažnejši dogodki v državi. Dogajajo se bolj pogosto ali tudi bolj poredko. Takrat je domovina v nevarnosti in so ministri jako potrebni. To je prvi vzrok

ministrskih kriz. Drugi, nič manj važen vzrok je zapopaden v drugem odstavku te študije, kjer je govor o Napoleonu, tornistru, prostaku, maršalski palici itd.

Tretji, tudi važen vzrok ministrskih kriz je velika potreba po ministrih na razpoloženju. To so taki ljudje, ki so bili ministri, ki upajo ali vsaj želijo, da bi postali zopet, ki vlečejo plače in imajo do smrti na vizitkah »minister n. r.« (kar pomeni: »na razpoloženju«, nemški: »zur Verfügung.«) Glej o tem prvi stavek prvega odstavka in češko mnenje o ministrih in ministrantih.) So pa še mnogi drugi vzroki, ki mučijo ministre s krizami, kakor n. pr.: ameriškansko posojilo (jugoslovenski: »Zajam«), ravnatelj Kamenarović, voli in krave, železnice, povodnji, solunski proces in mnoge druge elementarne prikazni. Poleg vsega tega pa morajo ministri še penzionirati mnogo urad-

nikov in brati članke, ki jim jih posveti nebezniški kulturni delavec Franc Govekar in deloma dr. F. Hešić. (Glej: »Luna sije.«)

Za ta veliki trud in potrpljenje dobivajo ministri nekaj plače (vide sub 1. in 2.), narod jim kliče, če jih vidi, »živijo«, Sokoli: »Zdravo« (prej: »Na zdar«) in po smrti dobijo nekrolog v uvodnem članku »Jutra«. (Primerjaj o vsem tem govor ministra na razpoloženju drja Kukovca na trgovskem shodu pred Mestnim domom v Ljubljani.)

Kaj je po smrti z ministri, se še ne ve natanko, pripomniti bi bilo samo toliko, da postane minister na razpoloženju pozneje lahko še kak namestnik, (če ne umre, ali pa ga ne ubijejo, ali se sam ne ubije) in da nosi pri tej priliki pisano obleko in kratke hlače.

ne spremlja noben minister, ne Pašič in ne Ninčič, ampak samo načelnik kraljeve pisarne Jankovič. Za Pašiča in za celokupno vlado je to silovita nezaupnica, kajti s tem je kralj dovolj jasno povedal, da za Pašiča ne mara. In kaj je odgovoril Pašič na tako nezaupnico? Za kraljem se je peljal...!

V grško-turški spor, o katerem govorimo v posebnem članku, naša država menda ne bo posegla. Tako bi se vsaj dalo sklepati iz izjav našega vnanjega ministra Ninčiča, ki je v Parizu dejal, da Jugoslavija nima nič proti povratku Turkov v Evropo. Vprašanje pa je, če Ninčič ne bo svojih izjav po povratku v Belgrad zatajil.

Angleži so v grško-turškem sporu zelo osamljeni s svojim predlogom, da

je treba Turke zadržati v Mali Aziji magari z oboroženo silo. Francozi so odrekli svojo pomoč, ravno tako Italijani. Zato pritiskajo angleški diplomatje sedaj z vso silo na našo državo, naj gre v ogonj po kostanj zanje, ne za sebe.

Madžari in Italijani so sklenili zvezo proti nam in Čehom, da preprečijo zvezo na kopnem med obema državama ali takozvani „koridor“ med Češko in Jugoslavijo.

Novo zvezo snujejo Poljaki in Rumuni. Pretekli teden je bil poljski minister Pilsudski na obisku v glavnem mestu Rumunije, v Bukareštu, prihodnji mesec pa potuje rumunski kralj v Varšavo. Zvezo sklepata obe državi iz strahu pred Rusijo.

Grško-turška vojna.

V svetovni vojni se je vojskovala Turčija na strani Nemčije. Takratne turške pomoči ni bilo za podcenjevati, kajti Turki so s tem, da so zaprli pri Carigradu prevoz iz Črnega v Sredozemsko morje, onemogočili prevoz ruskih čet v zapadno Evropo, kar je bilo za Nemčijo ogromnega pomena, na drugi strani pa so prizadejali Angležem mnogo težkih dni z nastopom turških čet v Palestini in bližini Egipta in so tako onemogočili Angležem odpeljati vse vojaštvo iz teh dežel v Evropo na nemško-francosko bojišče.

Ko so pa bili Nemci z ameriškano pomočjo premagani, se je morala udati tudi Turčija in podpisati mirovno pogodbo, ki so jo sklenili v malem mestecu Sevres (reci: Sevr). Glasom te pogodbe so se morali Turki odpovedati gospodstvu nad Carigradom in nad onimi deželami, ki so jim bile še ostale v Evropi, torej nad Trakijo. Ta dežela leži na jugu naše države. Trakijo so dobili Grki.

Vsi turški politiki pa niso priznali te mirovne pogodbe, ampak so sklenili, da bodo boj nadaljevali. Tem politikom je načeloval Kemal-paša.

Ta mož se je umaknil daleč nazaj v Malo Azijo. V mestecu Angora je ustanovil novo turško vlado in z veliko spretnostjo je organiziral novo turško državo in ustvaril takorekoč iz nič novo turško armado. Z Rusijo je sklenil zvezo, da si je zavaroval hrbet in si zagotovil rusko pomoč. Na drugi strani pa so ga podpirali Francozi, ki so se bili med tem sprli z Angleži.

Angleži so sumljivo gledali na vstajenje in na okrepitev nove turške države v Mali Aziji. Oni so se dobro zavedali, kakšno privlačno silo bo imela ta država na ves muslimanski svet. Če bi se ta svet zavedel svoje moči in svoje sile, bi bila posest najbogatejše angleške kolonije Indije resno ogrožena.

Zato so Angleži začeli podpirati Grke, ki so že od nekdaj hrepeneli po obrežju Male Azije. Tam so bogata mesta, n. pr. Smirna, kjer živi mnogo grških naseljenikov. Na to dejstvo so Grki opirali svojo „pravico“ do teh mest. Podpirani od Angležev so začeli vojsko proti Turkom in spočetka so imeli srečo.

V zadnjem trenutku pa se je kolo

sreče zaobrnilo. Armada Kemal-paše, ki je dobila znatno pomoč od Francozov in iz Rusije, je grško vojsko popolnoma uničila, vzela Grkom nazaj vse njihove dotedanje pridobitve in jih prepodila iz cele Male Azije nazaj v Evropo. Turki so danes v Mali Aziji neomejeni gospodje in Kemal-paša se pripravljala za napad na Carigrad.

S turško zmago nad Grki pa niso dobili silnega udarca le Grki, ampak še silnejši je turški udarec za Angleže, ki so Grke podpirali. Angleži to dobro čutijo. Zato poskušajo sedaj z vso silo popraviti svoj omajani ugled pred muslimani in rešiti vsaj Carigrad. Ker pa nimajo pravega veselja nositi svojo kožo na prodaj, poskušajo pregovoriti male balkanske države, naj nastopijo proti Turkom. V prvi vrsti prihaja tu v poštev Jugoslavija.

Po dosedanjih poročilih se naši državniiki temu „vabilu“ upirajo in kakor kaže položaj, imajo popolnoma prav. Ni namreč nobenega dvoma, da stoji danes za Turčijo ne samo Francija, ampak v prvi vrsti Rusija in Nemčija. Proti takim silam pa smo mi preslabi.

Iz zgoraj povedanega je razvidno, da grško-turška vojna ni nič drugega kakor nadaljevanje svetovne vojne. Požar, ki je nehal goreti v Evropi, je tlel dalje v Mali Aziji in se je sedaj znova razvnel in ogroža zopet Evropo. Razlika med prej in sedaj je pa ta, da danes Rusija s svojim neizčrpnim bogastvom in s svojimi stotinami milijoni prebivalcev ne stoji več na strani antante, ampak na strani Nemcev in Turkov. To dejstvo utegne imeti za bodočnost še velikanske posledice.

Teh posledic se Anglija zaveda. Angleži vedo, da je njihovo gospodstvo na morju v resni nevarnosti, če dobi Rusija prosto pot iz Črnega morja v Sredozemsko morje. In ker vedo, s kom imajo danes opraviti, iščejo zaveznikov, kjerkoli bi jih mogli dobiti.

Vedeti pa mora tudi naša vlada, s kom bo dobila posla, če se spusti v kakšne vojaške pustolovščine. Angleški interesi nam niso nič mar in za svojo posest naj se bijejo Angleži sami, nas pa naj puste v miru, če so res naši prijatelji. Mi imamo vojske in krvi do grla dovolj.

Poglavje o princih.

„Ah, tu se bo dalo kaj denuncirati“, si bo mislil kak modrijan, ki črpa svojo politično modrost iz učiteljskih blejskih resolucij in ki misli, da je skrb za ohranitev dinastije poverjena baš slovenskim „naprednim“ ljudem, kajti brez njih še Jugoslavije ne bi bilo, a kamo li dinastije! Toda le počasi; tudi gospod državni pravdnik naj odloži iz rok rdeči svinčnik, zakaj „Avtonomist“ mu ne bo privoščil veselja, da bi se pustil sekvestrirati. Gre za princa Jurja... in pri tem nam bo naša slavna vlada marsikaj spregledala.

Najprej ugotavljamo sledeče: Naše centralistično časopisje, ki se klanja pred senco vsakega dvornega lakaja, in ki vidi v vsaki dvorni dami vsaj neko nadzemsko bitje, piše o princu Jurju na način, ki si ga še republikanski organi ne privoščijo. In vendar pravijo ti gospodje, da imajo oni monopol za dinastično čustvovanje, in da vsi drugi Jugoslavlani niso vredni, da bi povzdignili svoje grešne oči k dvornim višavam. Tu pa vidimo, da „dinastičnost“ nekaterih krogov preneha že pri kraljevem bratu!

In kaj pomeni „sanatorij“, to vé vsak evropejski čititelj.

Zlobna zgodovina trdi sicer, da so že avstrijski diplomati pred vojsko videli na princu Juriju razne bolezni, zaradi katerih da ni za prestol, toda mi naivni ljudje smo mislili, da je to le politični maneuver dunajskih krogov in osebno nasprotstvo proti princu Juriju, ki je bil pri oficirjih zelo priljubljen, ker je agitiral za vojsko. — Zdaj pa nam zatrjuje isto naša najbolj narodna in predinastična vlada; tu ni treba ne tujih diplomatov, ne vojske, zadostuje že Darinka! In takšne reči čitaš v časopisih, ki ne vedo, kako bi zadosti markirali svoje dinastičnosti!

Na to pride poglavje o plači, ali kakor se pravi v dvorskih krogih, o „apanaži“. Apanaža so namreč oni dohodki, iz katerih črpa kak princ svojo „menažo“. — Kakšenkrat imajo principi svoje zasebno premoženje; s tem seveda lahko razpolagajo po mili volji, kakor vsak drug državljani svojim. — Toda mnogokrat tudi principi nimajo ničesar, ali vsaj tako trdijo, in tedaj mora narod, med katerim živijo, skrbeti za dostojno obkrobo Njih Visokosti. V ta namen plačajo narodi monarhom in dvorom civilno listo. Koliko pa naj dobi vsak član dinastije iz liste? Po našem mnenju bi ne smel dobivati razen kralja nihče ničesar, ker država je dolžna, da hrani kralja, če ga že ima, nikakor pa ne princev. — Principi naj gredo študirat in delat, kakor vsak drug državljani. — Toda princ Jurij se zdi, da je bil drugega mnenja in je zahteval od kralja večjo apanažo, ki mu jo pa kralj ne more izplačati. Zdaj so se začeli v naši višji javnosti prizori, ki kažejo, kakor bi gospodje v neposredni okolici kralja ne poznali nikakega takta. Če se kralj in njegov brat nista razumela, zahteva dostojnost, da se o tem molči, in naj ona dva sama poravnata svoje družinske zadeve kakor pač znata in moreta. Naša vlada pa je spravila vse v javnost in s tem so naši modri predinastični gospodje začeli najbolj uspešno agitacijo za... republiko!

SVOTE, ki jih zahteva princ Jurij pa so že take, da ne moremo odobravati njegovih zahtev! Ali naj plačamo mi državljani civilno listo v ta namen, da morejo imeti posamezni principi take dohodke, kakršnih niti najbolj zvest in delaven državni uradnik z mnogoštevilno družino ne bi mogel niti zdaleka doseči? Pa še v frankih naj mu bo izplačana apanaža, kadar se mudi v inozemstvu! Mari bi izplačali tudi državnemu uradniku plačo v frankih, če bi se komu slučajno poljubilo iti za en mesec na dopust v Pariz ali v London? — Če si princ Jurij hoče poiskati kako „dolarško princezino“ v Parizu, je to njegova osebna zadeva, in nas ne zanima prav nič, ali simpatizira s kakšno Amerikancko ali pa z Darinko. Toda potuje naj na svoj račun, kakor vsak drug državljani, pa bo vse v redu.

Sicer pa si princ Jurij tako potovanja prav lahko privoščiti, ker ima zado-

sti denarja. Ravno te dni je bilo čitati v časopisih, da je daroval 1.000.000 dinarjev za invalidski dom. Ta radodarnost je gotovo hvalevredna in dokazuje, da zna princ Jurij kot pristen vojak sočustvovati z onimi, ki so trpeli v vojski za domovino in dinastijo, toda nam obenem dokazuje, da ima tudi precej drobiža pod palcem. Gotovo mu je namreč ostal vsaj še en milijon dinarjev; če ga izroči kaki banki v promet, mu bo brezdvomno lahko izplačala 1000 K na dan in pri tem bo imela še banka svoj dobiček. In s 1000 K na dan se dá živeti tudi v Jugoslaviji, saj pravijo da je uradnikov, ki izhajajo tudi s 100 K na dan, in so pri tem zelo brumni in še državotvorni povrh.

Najlepše pa pride sedaj. Ker je bil princ Jurij nekoliko preglasen, so ga spravili v Niš. Kaj pomeni to? Po našem mnenju je princ Jurij državljani, ki nima sicer pravice, da ga hrani civilna lista, toda ima vse pravice, ki jih uživamo navadni državljani. In mi navadni smrtniki smemo prebivati kjer hočemo, ker nihče nima pravice diktirati nam „prisilnega domicila“, razen sodnika, ki more storiti to le na podlagi kazenskega zakonika. Kateri sodnik in na podlagi kakega zakona pa je izrekel, da mora SHS državljani princ Jurij prebivati v Nišu? Centralisti bodo odgovorili, da se je to zgodilo na podlagi dvornega štatuta. Mi pa poznamo le državne zakone, ki so veljavni za vse državljane in ne moremo pripoznati dvornim štatutom, ki sploh še razglašeni niso, veljave nad zakonom!

Kaj takega se je moglo zgoditi v absolutistični dobi, danes pa živimo v demokratični državi, ki ne more priznati takih starih „cofov“, kakor so bili svojčas dvorni štatuti. Pred zakonom naj bodo vsi enaki, tudi principi, bodisi da gre za dolžnosti, bodisi da gre za pravice!

Silno zanimivo pa je, da dobi princ Jurij v Nišu adjutante in oficirje za spremstvo. Kdo plača te gospode? Seveda državji (in ne dvorni) vojni erar! Torej mi davkoplačevalci! Če hoče kdo izmed nas imeti svojega osebnega „adjutanta“, si ga mora tudi sam plačati, ker je to pač osebna zadeva. Zakaj pa bi morali mi plačati princu Juriju njegovo spremstvo? Če je on aktiven častnik mu gre eventualno „burš“ kot oficirju; kot aktivni častnik pa ne more biti konfiniran v Nišu! Če pa je odložil svojo vojaško šaržo, in ozasebnik kakor vsak drug, ki se lahko giblje širom cele SHS države in tudi čez mejo gre lahko, če dobi vizum, toda da bi mu vzdrževali spremstvo, ne, to gre že predaletč.

Tako je in ne more biti drugače.

Če smo pa napisali kaj hudega, naj se naši predinastični gg. dvorjani in člani UJUparlamenta na Bledu zopet enkrat zberejo, naj slovesno sežgejo to številko „Avtonomista“ in izsiplejo njen pepel v globočine blejskega jezera.

Dnevne vesti.

Zensko zborovanje. V torek so zborovale v Mestnem domu v Ljubljani žene državnih uradnikov o draginji in so zahtevale višje plače, da se bodo mogle njihove rodbine vsaj enkrat na dan do sitega najesti. Človek bi pričakoval, da se bodo oglašili gospodje možje. Pa ne — gospodje možje so namreč danes taki figovci, da se niso upali niti pred Mestni dom počakati svojih boljših (namreč vsaj v tem slučaju v resnici boljših) zakonskih polovic, ampak so bojazljivo čepeli doma in čakali, kdaj pridejo pravi „gospodje“ v kijklah domov in jih odpeljejo s seboj na sprehod kot psičke na vrvici in potem na kofé... V največjo zadrego pa je te korajžne junake spravila ženska groznja s štrajkom. Moj Bog, štrajk! Štrajk, o katerem „višji“ ne marajo nikdar nič slišati, kajti uradnik in štrajk — to ne gre vkup! Vsaj uradnik vendar ni „navaden“ delavec! Sedaj pa pride ženska, pa pravi: „Ti, stari, jutri dopoldne boš doma in ne pojdeš v pisarno. Jaz pojdem na trg po zelje, tebe bom pa doma zaklenila in mir besedi!“ Doma biti zaklenjen, to še ne bi bilo tako hudo, čeprav ni lepo zaklenjen biti od slabotnih žensk, ampak kaj bo rekel minister, sam minister! Zato so v sredo dopoldan in popoldan stikali modri go-

spodje glave skupaj in premišljevali, kaj je storiti. Do danes, ko pišemo te vrstice, še niso nič sklenili, nedvomno pa je, da se bodo morali udati poveljem svojih žen. Tako gine čast in slava in ponos zavednih uradniških mož in kijklja slavno zmaguje nad hlačami...

Iz seje ministrskega sveta. Ljudje, ki prihajajo iz Belgrada, pripovedujejo, da so baje sklenili gospodje ministri poslati v Ljubljano dva vagona kikelj, ki se naj razdele po raznih pisarnah kot prva pomoč. Kdor pa dobi kikeljo, mora oddati takoj svoje „hozentrogarje“ doma svoji ženi, da ga bo ž njimi zvezanega lahko pripeljala na prihodnji protidraginjski shod.

Nova kočevska železnica. Kakor izvemmo iz jako dobro poučenega vira, prično graditi novo kočevsko (Puceljevo) železnico že prihodnji teden.

Ker smo država SHS. Naš poslanik v Atenah g. Živojin Balugdžič je opozoril belgrajsko vlado na okolnost, da Grki v svojih službenih dopisih na naše poslaništvo vedno pišejo „Srbija“ in ne kraljevina SHS“ in vprašal, če je belgrajska vlada s tem zadovoljna. Kakšen odgovor je dobil na svoje vprašanje, ni težko uganiti, ako pomislimo, da tudi naše ministrstvo vnanjih zadev prav nerado govori o „Jugoslaviji“ ali o „kra-

ljevinu SHS", ampak navadno govori in piše le o „Srbiji“.

„D. Z.“ Kaj je to? To so začetne črke naziva „Srpske Državne Železnice“. Te začetnice beremo na vseh novih vagonih, ki prihajajo k nam iz Nemčije na račun vojne odškodnine. Tako izgleda „narodno edinstvo“ v praksi: Eden uživa, dva pa plačujeta.

Minister Pucelj v Zagrebu. V Zagrebu so otvorili te dni gospodarsko razstavo. Tudi vinogradniki so razstavili najboljše, kar premorejo. Razstavo, tudi vinarsko, je počastil s svojim obiskom tudi g. minister Pucelj. Po končanem obisku razstave, tudi vinarske, je gospod minister govoril svoj doslej najlepši govor.

Vsak nekaj. Belgrajska „Republika“ piše: „Za kraljevo ženitovanje in za civilno listo in za opravo dvora je izdala vlada letos nad 250 milijonov dinarjev ali 1 milijardo kron. Za pomoč gladujočim in onim, katerim je suša vse uničila, pa je vlada odredila kredit 20 milijonov dinarjev, ki jih bodo ljudem posodili.“

Pameten nasvet. V državi SHS imamo tri državne himne: „Naprej zastava Slave“, „Bože pravde“ in „Lepa naša domovina“. „Bože pravde“ pojejo Srbi, Hrvati pojejo „Lepa naša domovina“ in mi „Naprej zastava Slave“. V interesu narodnega edinstva pa predlaga nekdo, naj pojejo Srbi „Naprej zastava Slave“, Hrvati naj prevzamejo „Bože pravde“, ker vedno bogmajo o neki „pravdi“, za nas pa, ki imamo Bled in Bohinj, bi bila jako prikladna „Lepa naša domovina“. Sedaj je treba le še počakati, kaj bi rekel k temu predlogu g. minister Pucelj.

Srečna Dalmacija. V Dalmaciji je tako malo davčnih uradnikov, da bodo morali nekaj davkarjev zapreti. Od 200 nekdanjih davčnih uradnikov jih je ostalo le še 70, tako da uraduje ponekod le še po 1 uradnik in kadar ta zbolji, je davkarja zaprta. V Sloveniji se take „nesreče“ ni bati.

Drag dež. Neki ljubljanski trgovec je naročil večjo količino sukna iz Italije. Blago so naložili v slab vagon, v katerem je kapala voda, tako da se je sukno pošteno nacedilo dežja. Vsled vlage je bilo blago, ko je prišlo v Ljubljano, okoli 1200 kil težje kakor pri oddaji. Carino pa je bilo treba plačati od teže mokrega blaga v Ljubljani, ne od teže suhega blaga pri oddaji. Trgovec je plačal vsled tega okoli 1000 dinarjev več carine kakor sicer. Od kile laškega dežja je treba tedaj plačati približno en dinar carine.

Plače v zlatu bodo baje dobivali državni uradniki po ureditvi plač. Če le ne bo to zlato kilo po 2 solda!

Prepovedan list. Deželni šolski svet je prepovedal učiteljskim knjižnicam naročati strokovno glasilo „Slovške zveze“. Ker je ta zveza „klerikalna“, zato je Slovenska ljudska stranka nasvetovala krajnim šolskim svetom, naj ne naročajo glasila „liberalnega“ Udruženja jugosl. učiteljev. Vprašamo: Od kdaj pa je deželni šolski svet politična organizacija? Kaj se ima deželni šolski svet brigati, kaj kdo bere in katere liste naroča? Zakaj se deželni šolski svet raje ne briga za red v šolah in za disciplino med otroci, ki je danes že nikjer več ni? Deželni šolski svet naj bo vesel, da sploh še živi, politiko pa naj prepušča pametnim ljudem.

PO SVETU.

Zapuščina kralja Petra I. znaša baje 20 milijonov frankov. Dediči so kralj Aleksander, princ Jurij in princezinja Jelena, ki dobe vsak eno tretjino.

Razbojniki zasedli železniško postajo. Postajo Uvac, ki leži na meji med Bosno, Sandžakom in Srbijo, so nedavno zasedli v orožnike preoblečeni roparji, ki so postajo in potnike popolnoma oplenili. Naropali so nad 2 milijona kron. Razbojnike je vodil v orožniškega majorja preoblečeni ropar. Blago so z vozovi odpeljali s seboj. Oblasi roparjem še ni prišla na sled.

Igralnice v Moskvi. V Moskvi, glavnem mestu Rusije, se je v zadnji dobi silno razpaslo kartanje. Igrajo v veliki igralnici, ki je odprta vsak dan od 8. ure zvečer do 10. dopoldne naslednjega dne. Najmanjši znesek, ki ga lahko igralec stavi, znaša 10 milijonov, seveda ne zlatih, ampak boljševiških rubljev, kar velja približno 5 goldinarjev starega denarja. Država dobi od dobička pet pro-

Iz Velikih Lašč. V Velikih Laščah so te dni zagnali glas, da pride z večernim vlakom v Lašče turški vojskovodja Kemal-paša. Res se je zbralo na kolo-dvoru nekaj radovednežev, in nekateri izmed njih so res videli v vagonu pri oknu Kemala. Ko se je pa vlak ustavil in so ljudje prišli bližje, pa eden vzklikne: „I, to je pa gospod minister Pucelj!“ In ker Kemala ni bilo, so ljudje klicali „živijo“ g. ministru Pucelju, ker glavno je, da se vpije „živijo“, pa naj pride potem ali Pucelj ali Kemal-paša, samo da se prav obnaša.

Spor med demokrati. Ljubljanski „Slovenski Narod“ je te dni silovito obdelal svojega demokratskega tovariša, inariborski „Tabor“, oziroma gospode, katerih politiko ta list zastopa. Nad „taborite“ je izstreljal „Narod“ zelo težke topove, a najtežjega še ne. Pravi „cvajund-fircgar“ ima „Narod“ še v rezervi. Kadar bo namreč boj najhujši, bo „Slovenski Narod“ vrgel „taboritom“ v obraz očitek, da so „klerikalci“! In tako bomo doživeli, da bodo postali tudi še dr. Kukovec, dr. Žerjav itd. „klerikalci“ in „rdeči jezuitje“.

„Bakšiš“. Belgrajski list „Videlo“ javlja: „Včeraj je „Narodna banka“ po naročilu banke „Bratje Bernard & Comp.“, ki ima svoj sedež v Parizu, izplačala profesorju dr. Vojislavu Jovanoviču 25 tisoč dinarjev, advokatu dr. Dragotinu Protiču 25 tisoč dinarjev, dr. Milošu Petronijeviču, tajniku Narodne banke, 25 tisoč dinarjev in trgovskemu agentu g. Aleksandru Pavloviču tudi 25 tisoč dinarjev — kot nagrade za propagando za ameriško posojilo.

Učni tečajji društva zasebnih nameščencev v Ljubljani. Da nudi društvo svojim članom možnost vsestranske stanovske izobrazbe in da obenem goji čut skupnosti med zasebnimi nameščenci, bo v najkrajšem času priredilo celo vrsto učnih tečajev in sicer: za stenografijo, korespondenco, knjigovodstvo, računstvo, srbohrvaščino in tuje jezike (nemški, italijanski, eventualno tudi francoski, angleški in esperanto). Poleg teh tečajev bo priredilo društvo tudi plesni tečaj. Vršila se bodo tudi poljudnoznanstvena predavanja o najrazličnejših predmetih. K tem predavanjem bo vstop za vsakogar prost. Nadalje namerava društvo čimprej urediti svojo čitalnico, kjer bodo članom vsak dan na razpolago najrazličnejši časopisi in revije. Tečajji se otvorijo za začetkom oktobra. — Prijave sprejema ob delavnikih vsak dan tajništvo Društva zasebnih nameščencev v Ljubljani, Cesta na gorenjsko železnico 6 (nasproti tvrde Gregorc & Verlič). Uradne ure so od 9.—13. in 17.—19.

Človekoljubje. Raznaški časopisov g. M. Klum je „Slov. Narod“ očital, da verži s „Slov. Narodom“. Res je, da ženska kupuje za svoje odjemalce „Narod“ po trafikah in ga za isto ceno prodaja. To pa je dovoljeno, ker je kolportaža prosta.

„Novi Zapiski“. Izšla je septembrska številka „Novih Zapiskov“. Uvodnik prinaša načelno razpravo Andreja Einspielerja, znanega politika koroških Slovencev, proti centralizmu, ki je bila objavljena 1862. leta. Drugi članek nadaljuje razpravljanje o slovenstvu, južnem slovanstvu in slovanstvu. Končno sta politični in kulturni pregled z raznovrstno vsebino.

centov. Tudi v Petrogradu so odprli veliko igralnico.

Zaradi detomora je dobila 27 letna A. T. pred ljubljansko poroto 3 leta težke ječe. Ljubljanski porotniki so pred tem slučajem skoraj 20 let detomorilke oprostili, tako da se je bilo razneslo že po vsej deželi, da se detomorilkam pred ljubljansko poroto ni treba nič bati. Letošnji porotniki so pa staro prakso opustili in kakor kaže, se detomorilkam pred ljubljansko poroto ne bo več pre-dobro godilo.

Bivši nemški cesar Viljem se bo drugič oženil. Vzel bo neko princezino Schönauich-Carolath. Njegova rodovina se je poroki nekaj časa protivila, sedaj pa so se glede ženitve sporazumeli.

Celo mesto so premaknili. Mestece Hibing leži v Ameriki, v državi Minnesota. V bližini mesta so odkrili pred par leti bogate železne rudnike. Sedaj pa se je izkazalo, da leže ravno najmočnejše piasti železne rude neposredno pod me-

stom. Da bi mogli tudi to rudo izkoristiti, so sklenili premakniti cel del mesta, broječ okrog 60 hiš, na drug konec. Hiše so izpodkopal, jim podložili močne valjarje in s posebnimi stroji so hiše premikali na njihova nova mesta.

Kaj je „avdijon“? Danes je splošno znano, da je mogoče brzojaviti iz kraja v kraj z aparati, ki niso medseboj zvezani z bakreno žico. Te vrste telegrafije imenujemo „radio-telegrafijo“ ali brezžično telegrafijo. Mogoče je pa tudi telefonirati iz kraja v kraj brezžično in v Ameriki je brezžično telefoniranje že zelo razširjeno, pa tudi na Angleškem in v Nemčiji. Aparat je tak, kakor navaden telefon. Zvočne valove pa silno okrepi poseben aparat, ki se s telefonom spoji. Ta aparat se imenuje „avdijon“ (od latinske besede „audire“ = slišati). Danes je v Ameriki mogoče dobiti brezžično telefonsko zvezo z opero ali s koncertno dvorano, s cerkvijo, kjer pridiga slaven govornik ali z dvorano, kjer predava imeniten učenjak in na stotine kilometrov od mesta oddaljen kmet na samoti lahko posluša koncertno petje, glasbo, pridigo ali predavanje. Pri nas bomo na uvedbo te velepraktične in nikakor ne drage iznajdbe gotovo še dolgo čakali.

Letalstvo brez motorjev. Danes ga menda ni več človeka, ki ne bi vedel, kaj je letalo. V vojski je imel vsak vojak priložnost videti nad seboj letala. Navadna letala je gonil posebne vrste stroj na bencin. V mirovni pogodbi, sklenjeni med Nemci in Francozi, pa so Nemcem prepovedali izdelovati letala na motor. Zato so se Nemci vrgli z vso silo na to, da iznajdejo letalo, za čegar

rogon ne bi bilo treba nobenega stroja, ampak bi zadoščal samo veter. Iznajdba se je posrečila hkrati Nemcem in Francozom. Danes grade že letala brez motorja, s katerimi je mogoče držati se v zraku nad 2 uri. Tako letalo velja okrog 100 tisoč mark, bo pa postalo gotovo znatno ceneje in ni zključeno, da bomo rabili v doglednem času letala tako kakor danes dvokolesa ali bicikle.

Največja avtomobilna fabrika na svetu je last znanega ameriškega industrijalca Forda. Ta je sklenil, da bo svojo fabriko zaprl, ker je baje cena železa in premoga previsoka, da bi mogel izdelovati še avtomobile po dosedanjih razmeroma nizki ceni, nizki vsaj za Ameriko. Če Ford svoje tovarne zapre, bo okoli pol milijona delavcev ob zaslužek.

Strašen vihar je divjal pretekli teden po Banatu in povzročil ogromno škodo. V vasi Kovinj je porušil vihar celo vrsto poslopij. Tudi več oseb je poškodovanih.

Dunajska policija je prijela velikega tatu Mikolja, ki je pred nedavnim časom poneveril v zagrebškem čekovnem uradu nad 12 milijonov kron. Mikolj je s tem denarjem pobegnil v Avstrijo in si kupil v okolici Celovca lepo vilo. Tu pa ga je dunajska policija izsledila in ga izročila našim oblastem. Vilo so prodali in denar vrnili čekovnemu uradu, ki trpi sedaj le še nekaj malo škode.

Žitne cene. V Novem Sadu (20. septembra): pšenica 1600 kron za 100 kg, ječmen 1480, oves 1200, koruza 1480, fižol 1560, bela moka št. 0 pa po 2480 K.

POSLANO.*

Zvedel sem, in to od več strani, da sem izbrisan iz seznama pod policijskim

* Za vsebino odgovarja uredništvo po zakonu.

nadzorstvom stoječih oseb. Ker mi ta izbris odnoso kolportiranje tega izbrisa materijelno škoduje, prosim, da se me zopet vpiše v seznam „državi nevarnih elementov“.

Josip (ne Jože) Petrič.

Gospodarstvo.

Važno za vinogradnike.

V Zagrebu se je vršilo pretekli teden na poziv „Gospodarskega društva“ važno zborovanje, važno zlasti za vinogradnike.

Na zborovanju je povedal ravnatelj „Gospodarskega društva“ g. Frangeš, da pridelajo vinogradniki v naši državi na leto 6 milijonov hektolitrov vina. Od te količine se potoči približno polovico doma, polovica pa preostane za izvoz. Danes pa so prišli izvozniki v težaven položaj. V Vojvodini (v Banatu) imajo še starega vina nad 800 tisoč hektolitrov, na Hrvaškem pa nad 400 tisoč. Tega vina ni mogoče prodati, ker ni kupcev zanj.

Isto dejstvo je naglasil tudi g. Stojanovič, inšpektor v ministrstvu za kmetijstvo. Za prodaj je pripravljen nad en milijon hektolitrov vina, toda mi nimamo trga zanj.

Kot glavni vzrok, da zastaja naše vino doma in da se ga ne more prodati v inozemstvo, navaja g. Stojanovič naš slab promet in silno visoke železniške tarife. Zato tudi ni mogoče zlepa prepe-ljati vina iz vinorodnih krajev tja, kjer vina nimajo.

Doslej svojega vina nismo mogli iz-

važati na Poljsko, ker Poljska uvoza vina ni dovoljevala. S Čehi pa smo sklenili pogodbo za uvoz 150 tisoč hektolitrov našega vina na Češko. Iz Slovenije ga bo dovoljeno izvoziti na ta račun okoli 10 tisoč hektolitrov. Izvažati pa bo dovoljeno le močna vina, ki imajo visoko stopinjo alkohola.

Tako so povedali strokovnjaki v Zagrebu. Naši vinogradniki morajo te okolnosti upoštevati. Velike količine nerazprodanega vina pomenijo višje cene. Izvoz vina na Češko je za vinogradnike sicer nekoliko tolažil, ampak bolj malo za one, ki pridelujejo je lahka vina. Zato bodo morali naši vinogradniki posebno pozornost obračati na izboljšanje kakovosti svojega pridelka, da ne bodo prisiljeni iskati odjemalcev le doma, ampak da bodo vina šla lahka tudi na tuje. Konkurenca z Banatom in z Dalmacijo bo od leta do leta hujša, zlasti če se uredi prometne razmere in za tisti čas morajo biti naši vinogradniki temeljito pripravljene. V Banatu je danes vina po 10 kron liter kolikor ga kdo hoče in samo visoka prevoznina na železnici drži še ceno našega vina.

Umrla je naša ljubljena mama

IVANA KOŠAK roj. ERBEŽNIK

tiskarjeva soproga

včeraj 22. septembra po dolgi bolezni.

Pogreb bo v nedeljo ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Velika čolnarska ulica št. 10.

Bodi ji blag spomin!

Ljubljana, 23. septembra 1922.

Žalujoči ostali.

Plemenska semena. V zagrebškem listu „Riječ“ beremo, da velja plemenska Sirbanova pšenica 3000 K za 100 kg. Ravno toliko velja Bohutinskijeva pšenica. Mandekičev plemenski ječmen stane 2800 K 100 kg. Te vrste semena so torej jako draga. Ako pa pomislimo, koliko je pridelek odvisen od semena, in če upoštevamo okolnost, da v naši državi nimamo nobenega velikega državnega vala v vsakem kraju, tu ali tam pa bi

gojišča za vsakovrstna semena, se tem cenam ne bomo čudili. Mogoče ne bi bilo napačno, če bi se tudi naši kmetje enkrat nekoliko „splasili“ in bi se jih združilo 10 ali 20 in bi skupno s pomočjo Kmetijske družbe ali pa Gospodarske zveze naročili ne le navadno semensko žito, ampak bi poskusili tudi z najboljšimi, čeprav dragimi vrstami semen svojo srečo. Mogoče to seme ne bi uspešle le obneslo.

Kaj pravi minister za kmetijstvo? Gospod minister Pucelj se je o letošnji žetvi izrazil tako-le: Glede cene za moko rečem, da ne bo mnogo padla, ker ni dovolj konkurence. O lakoti pa ne more biti govora. Potrebna je samo dobra organizacija za prevoz žita, katerega bo dovolj. — Tako je govoril g. minister v Zagrebu. Spomladi na Bledu pa je prerokoval veliko padanje cen.

Vrednost denarja. Na zagrebški borzi je veljal 21. t. m. 1 dolar 266 kron, 1 lira 11—12 K, 1 češkra krona 7—8 K. V Curihu je veljalo 100 naših kron en frank in 77 centimov.

Izdajatelj: ALBIN PREPELUH. — Odgovorni urednik: JOŽE PETRIČ. — Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Slavenska banka d. d. podružnica Ljubljana

preje Jugoslovanska Union-Banka

Zagreb.

Beograd.

Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Monoštor (Baranja), Murska Sobota, Osijek, Rogaška Slatina, Sombor, Sušak, Šabac, Šibenik, Škofja Loka, Velikovec, Vršac.

Agencija: Buenos Aires (Argentina).

AFILIACIJE:

Budapest: Balkan bank R. T. **Split:** Jugoslov. industr. banka. **Wien:** Bankhus Milan Robert Alexander.

Delniška glavnica in rezerve ca. K 200,000.000

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Telefon:
Pisarne št. 313.

Konfekcijska tovarna „Frande“ d. z o. z. v Ljubljani.

Telefon:
Tovarne št. 532.

Tovarna

v Stožicah pri Ljubljani.

Centralno skladišče

v Ljubljani, Emonska cesta št 5.

Vse vrste moških in deških oblačil. Uniformiranje. Prvovrstni izdelki. Konkurenčne cene.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. Ljubljana, Nunska ulica 1.

Oblačilnica za Slovenijo r. z. z o. z. v Ljubljani.

Zadružna centrala za manufakturo en gros en detail.

Zgolj prvovrstni češki in angleški izdelki

Skladišče v „Kresiji“, Lingarjeva ulica 1, prvo nadstropje, Prodajalna na drobno v Stritarjevi ulici št. 5. Podružnica v Somboru (Bačka), Aleksandrova ulica št. 11.

Upoštevajte pri nakupih.

Po olnoma varno
naložite svoj denar v

**VZAJEMNI POSOJILNICI
V LJUBLJANI**

r. z. z o. z.

sedaj poleg nunske cerkve
l. 1923 v svoji lastni palači ob
Miklošičevi cesti poleg hotela
„Union“.

Hranilne vloge se obrestujejo
po 5 1/2% brez odbitka rent-
nega in invalidskega davka.

Vloge v tekočem računu se
obrestujejo po 5%.

Hranilne vloge so vezane na
dobo četrt leta po 6 1/2%,
na dobo pol leta po 6 1/4%.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 21.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 38/1.

Telefon št. 21.

(začasno v prostorih Zadružne zveze).

Glavnica skupno z rezervami nad K 60.000.000.

Podružnice: **Djarkovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik.** Ekspozitura: **Bled.** Interesna skupnost z Sveopčo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter z Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.